

Açık eksiltme ihalesinde idare tarafından yaklaşık maliyetin *-TL olarak belirlendiği diğer istekli tarafından *TL fiyat teklif edildiği davacı tarafından *-TL'lik teklifte 10.000,00-TL tenzilat yapılarak 717.200,00-TL fiyat teklifi verilmek istenirken sehven 10.000,00-TL teklif verildiği, idari şartname gereği aşırı düşük teklif açıklaması istenilmediğinden ihalenin davacının üzerinde bırakıldığı, basiret sahibi bir kimsenin bu şekilde teklif vermeyeceğinin ve

**teklifin hatalı verildiğinin
aşikâr olduğu, davacının
teklif ettiği fiyat üzerinden
ihale konusu araçları idareye
teslim etmesi durumunda aşırı
bir yüke katlanmak zorunda
kalacağı anlaşılması hk
(Danıştay K)**

**Açık eksiltme ihalesinde
idare tarafından yaklaşık
maliyetin belirlenmesi**

**Danıştay 13. Daire Başkanlığı
2022/4691 K.**

2020/712 E. ,

“İçtihat Metni”

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2020/712

Karar No:2022/4691

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Sanayi ve Ticaret A.Ş.

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurumu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Milli Savunma Bakanlığı İzmir Tedarik Bölge Başkanlığı'nca 11/06/2019 tarihinde açık ihale usulü ile gerçekleştirilen "Silindir, İş Makinesi, Kren, Çekici Araç, Orman Yangın Söndürme Aracı ve Yangın Personel Eskort Aracı Alımı" ihalesine ilişkin olarak, ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı üzerine, işin esası incelenerek alınan itirazden şikâyet başvurusunun reddine ilişkin ... tarih ve ... sayılı Kamu İhale Kurulu (Kurul) kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; Milli Savunma Bakanlığı İzmir Tedarik Bölge Başkanlığı'nca açık ihale usulü ile çıkılan ihalede davacı şirketin de aralarında bulunduğu 12 firma tarafından ihale dokümanının satın alındığı, 11/06/2019 tarihinde yapılan ihalenin 3. kısmına iki isteklinin katıldığı, tekliflerin yeterlik kriterlerine uygun olduğunun tespit edilmesi üzerine isteklilerin 18/06/2019 tarihinde gerçekleştirilen elektronik açık eksiltmeye davet edildiği, eksiltmede asgari fark aralığının 10.000,00-TL olarak belirlendiği, davacının 10.000,00-TL teklif sunması üzerine İdari Şartname'nin aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmaksızın sonuçlandırılacağına ilişkin 33. maddesi gereği ihalenin davacı şirketin üzerinde kaldığı, davacı tarafça eksiltme bedeli olarak girilmesi düşünülen 10.000,00-TL'lik meblağın hataen ihale teklif bedeli olarak girildiğinden bahisle idareye şikâyet başvurusunda bulunulduğu, bu başvurusunun reddi üzerine Kamu İhale Kurumu'na yapılan itirazden şikâyet başvurusunun ilk olarak ... tarih ve ... sayılı karar ile ehliyet bakımından reddedildiği, bu karara karşı ... İdare Mahkemesi'nde açılan davada Mahkeme'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararı ile itirazden şikâyet başvurusunun

ehliyet yönünden reddi kararının iptal edildiği, bunun üzerine Kurul tarafından şikâyetin esas bakımından değerlendirilerek başvurunun reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı;

Davacı şirket tarafından ihaleye teklif verme aşamasında 770.000,00-TL yaklaşık bedelli 4 adet çekici için yapılacak indirimlerin 10.000,00-TL'lik dilimler hâlinde yapılması yolundaki zorunlu indirim aralığı talimatını uygulama aşamasında, 727.000,00TL'lik teklif 10.000,00-TL eksilterek 717.000,00-TL'lik bir teklif oluşturulmak istenirken sehven işin tamamı için 10.000,00-TL bedel teklif edildiği, bunun üzerine gerek sistem üzerinden ve gerek yazılı olarak derhâl ihale makamına başvurularak maddi hata ile oluşan teklifin değerlendirmeye alınmamasının talep edildiği, bu durum göz ardı edilerek aşırı düşük teklif açıklaması istenilmediği;

Her ne kadar davacı tarafından ihaleye çıkılan işin niteliği gereği açıklama istenilmesi gerektiği, %98,81 gibi aşırı düşük bir teklifin hiç bir mantığının olmadığı ileri sürülse de, ihalenin elektronik eksiltme usulü ile yapılacağı ve aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmayacağına itiraz edilmeyerek kesinleşen ihale dokümanında kabul edildiği, elektronik eksiltmeye davet formunun davacıya tebliğ edildiği, söz konusu formda e-eksiltmede dikkat edilmesi gereken hususların kendisine bildirildiği, elektronik eksiltmeye EKAP üzerinden oturum açılarak katılım sağlandığı, eksiltmelerin kaydedildiği, imza yetkilisi tarafından EKAP imzacı uygulamasına girilerek eksiltilmiş yeni tekliflerin kontrolü imkânının bulunduğu, bu kontroller tamamlandıktan sonra teklifin yetkili kişi tarafından imzalandığı, teklifin hatalı olması durumunda reddet butonu ile teklif verme sürecinin tekrar başlatılabilme imkânının bulunduğu, dolayısıyla teklif verme işleminin tek bir aşamadan oluşmadığı, kontrol mekanizması kurulmak suretiyle yapılan hatalardan dönülmesini sağlayacak basamaklar hâlinde programlandığı anlaşıldığından, davacının bir çalışanının hatası sebebiyle teklifin bu şekilde yapıldığı iddiasına itibar edilmesinin mümkün olmadığı;

Davacının iddialarının aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmamasının hukuka aykırı olduğu noktasında yoğunlaştığı,

yukarıda da belirtildiği üzere, davacı tarafından ihale dokümanı satın alınıp incelendikten ve içeriğindeki şartlar kabul edildikten sonra ihaleye katılma kararı verildiği, davacının basiretli tacir gibi davranması gerektiği ve ihale dokümanına ilişkin itirazların teklif sunma aşamasından sonra ileri sürülmesinin mümkün olmadığı dikkate alındığında, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, olayda bir maddi hata bulunduğu açık olduğu, 10.000,00-TL bedelle söz konusu alımın yapılmasının mümkün olmadığı, buna rağmen ihalenin kendileri üzerinde bırakılmasının iyi niyetle izâhının olmadığı, tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, ihale dokümanının mevcut hâli ile kesinleştiği, ihalede davacının saikteki hatasını ortadan kaldıracak bir mekanizmanın öngörülmediği, basiretli bir tacir gibi davranması gerektiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'NİN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY :

Milli Savunma Bakanlığı İzmir Tedarik Bölge Başkanlığı'nca açık ihale usulü ile yapılan "Silindir, İş Makinesi, Kren, Çekici Araç, Orman Yangın Söndürme Aracı ve Yangın Personel

Eskort Aracı Alımı" ihalesinin 3. kısmına katılan davacı tarafından, elektronik eksiltme sürecinde 717.000,00-TL teklif verilmek istenirken sehven 10.000,00-TL teklif verilmiş, daha sonra yapılan başvuru ile esasen 727,200-TL'lik tekliften 10.000,00-TL eksiltme yapılmak istenirken sehven 10.000-TL teklif sunulduğu idareye bildirilmiş, idarece ihale davacının uhdesinde bırakılmış, kendisinden aşırı düşük teklif açıklaması istenilmesi ve teklifinin değerlendirme dışı bırakılması istemiyle yaptığı itirazın şikâyet başvurusunun reddi üzerine bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5. maddesinde, "İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur."; "İhalelere yönelik başvurular" başlıklı 54. maddesinde ise, "İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanun'da belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikâyet ve itirazın şikâyet başvurusunda bulunabilirler. Şikâyet ve itirazın şikâyet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır." kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Uyuşmazlık, elektronik eksiltmede teklif girilirken maddi hata yapıldığından bahisle teklifin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği iddiasının kabul edilip edilemeyeceğinden kaynaklanmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'na göre yanılma iradeyi bozan hâller arasında sayılmıştır. Yanılmanın bir türü olan beyan yanılmasında, beyan sahibinin, beyan fiilinde, yani beyanı oluşturan araçlarda, söz, yazı ve işaretlerde yanılması söz

konusu olmaktadır. Beyan yanılması esaslı yanılma hâli kabul edilmektedir. Esaslı yanılma ise, yanılan tarafa sözleşmenin iptalini isteme hakkı vermektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun 31. maddesinin birinci bendinin 5 numaralı alt bendine göre, yanılan, yapmak istediği sözleşmede, gerçekten üstlenmek istediğinden önemli ölçüde çok veya gerçekte istediğinden önemli ölçüde az bir karşı edim için iradesini açıklamışsa, bu hâlde esaslı beyan yanılması söz konusu olmaktadır. (EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara, 2017, s.393-401)

İdarelerin özel hukuk hükümlerine göre yapacağı sözleşmelerin hazırlık aşamalarında yapılan işlemler idari nitelikte işlemler olup, bu işlemlerin idare hukuku ilke ve kurallarına uygun olması gerekmektedir.

Anayasa'nın 35. maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır. (AYM Kararı, E:2015/39, K:2015/62, T:01/07/2015). Somut olayda ihale konusu çekiciden elde edilecek gelirin davacının mal varlığına dahil olduğu açık olduğuna göre, mülkün varlığında bir tereddüt bulunmamaktadır. İsteklinin sehven verdiği teklif nedeniyle ürünü, piyasa fiyatının çok altında bir fiyatla idareye teslim etmek zorunda kalması nedeniyle mülkiyet hakkına müdahalede bulunulduğu görülmektedir. Mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin hukuka uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir.

Her ne kadar uyuşmazlığa konu başvurunun reddine dair işlemin kanunî bir dayanağının mevcut olduğu, isteklilerin tekliflerini verirken gerekli özeni göstermekle, idarenin de ihtiyaçlarını en kısa sürede ve en uygun şartlarla karşılamakla mükellef olduğu açıksa da, ölçülülük ilkesinin alt ilkesi olan orantılılık ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, davacının şahsî olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda

bozulmuş olacaktır.

Somut olayda, idare tarafından 4 adet çekici için yaklaşık maliyetin 842.000,00-TL olarak belirlendiği, diğer istekli tarafından 553.800,00-TL fiyat teklif edildiği, davacı tarafından 727.200,00-TL'lik teklifte 10.000,00-TL tenzilat yapılarak 717.200,00-TL fiyat teklifi verilmek istenirken sehven 10.000,00-TL teklif verildiği, idari şartname gereği aşırı düşük teklif açıklaması istenilmediğinden ihalenin davacının üzerinde bırakıldığı, basiret sahibi bir kimsenin bu şekilde teklif vermeyeceğinin ve teklifin hatalı verildiğinin aşikâr olduğu, davacının teklif ettiği fiyat üzerinden ihale konusu araçları idareye teslim etmesi durumunda aşırı bir yüke katlanmak zorunda kalacağı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, davacının itirazen şikâyet başvurusunun reddi yolundaki dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;
2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. DAVA KONUSU İŞLEMİN İPTALİNE,
4. Ayrıntısı aşağıda gösterilen ilk derece ve temyiz yargılama giderleri toplamı ...TL ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca ...-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,
5. Posta giderleri avansından artan tutarın ve istemi hâlinde ilk derece aşamasında kullanılmayan ...-TL yürütmeyi durdurma harcının davacıya iadesine,
6. Dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,
7. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 08/12/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

ihal
e